Työelämä
Suvi Lahti-Leeve

12.1.2023

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta (HE 303/2022 vp)
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 13.1.2023

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on osallistunut esityksen valmisteluun työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan asettamassa jaostossa. EK toteaa, että ehdotetut muutokset ovat tarkoituksenmukaisia ja hyväksyttäviä.

Ehdotetut muutokset parantaisivat työsuojeluviranomaisen mahdollisuuksia valvoa tehokkaasti työsuhteessa noudatettavia vähimmäisehtoja ja mahdollisuuksia puuttua työvoiman hyväksikäyttöön. Ehdotetuilla muutoksilla voidaan osaltaan tehostaa työntekijöiden palkkausta koskevien säännösten noudattamista työmarkkinoilla ja torjua harmaata taloutta.

Esityksen mukaan kehotuksen voisi antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään lain ja työhön sovellettavan yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Palkan perusteen ja määrän tulee olla yksiselitteisesti todettavissa. Tämä tarkoittaa, että työsuojeluviranomaisella ei ole toimivaltaa ryhtyä tulkitsemaan työehtosopimuksen soveltamista, vaan maksettavan palkan perusteen ja määrän tulee olla selkeä. Ehdotetussa uudessa 13 §:n 3 momentin 9. kohdassa käytetty yleissitovana noudatettavan työehtosopimuksen käsite kuvaa myös työsuojeluviranomaisen toimivallan rajausta, johon esityksellä ei puututa. Työsuojeluviranomaisella ei ole toimivaltaa valvoa työehtosopimuksen noudattamista silloin, kun sen noudattamisvelvollisuus perustuu työehtosopimuslakiin eli työehtosopimuksen normaalisitovuuteen. Järjestäytyneen työnantajan velvollisuutta noudattaa työehtosopimusta valvovat tehokkaasti työehtosopimuksen osalliset ja niihin sidotut toimijat työehtosopimuslain mukaisin velvoittein ja seuraamuksin.

Huomattava myös on, että esityksellä ei puututa perusperiaatteeseen, jonka mukaan yksityisoikeudellisiin tulkintariidat eivät kuulu viranomaisen toimivaltaan. Hallintomenettelyssä ja viranomaisen toiminnassa ei jatkossakaan määritetä työnantajan ja työntekijän välisiä yksityisoikeudellisia riitaisuuksia, vaan tulkinnanvaraiset asiat ja muut yksityisoikeudelliset riita-asiat ratkaistaan hallintomenettelyn ulkopuolella.